

Vogelwacht Utrecht

Jaarverslagen 2019

**Vergaderstukken 2020
Algemene
Ledenvergadering**

Uitnodiging | 17 maart 2020

Algemene Ledenvergadering

Het bestuur van de Vogelwacht Utrecht nodigt de leden uit voor de Algemene Ledenvergadering op dinsdag 17 maart 2020.

Agenda

1. Opening
2. Concept notulen 26 maart 2019
3. Ingekomen stukken en mededelingen
4. Jaarverslag secretaris over 2019
5. Financieel verslag verenigingsjaar 2018*
6. Verslag kascommissie
7. Decharge penningmeester
8. Verkiezing lid van de kascommissie
9. Verkiezing leden bestuur**
10. Begroting 2020
11. Rondvraag
12. Sluiting huishoudelijk gedeelte

Pauze

Lezing | 'Het Jaar van de Wilde Eend' door Erik Kleyheeg

Locatie

Cultureel en Vergader Centrum H.F. Witte
Henri Dunantplein 4, De Bilt | www.hfwitte.nl

Ontvangst: vanaf 19.30 uur

Aanvang: 20.00 uur

* Het financieel jaarverslag 2019 en de begroting voor 2020 worden op de vergadering uitgereikt. Beide stukken kunnen ook vanaf 1 maart per e-mail bij het secretariaat worden opgevraagd.

** Conform artikel 9 van de statuten zijn 2 personen aftredend:

- Aftredend: Josje Henkelman, secretaris
Janneke Kimstra, bestuurslid
- Herkiesbaar: Josje Henkelman, secretaris
Janneke Kimstra, bestuurslid

In geval men een ander of zichzelf als tegenkandidaat wil stellen voor één van deze twee functies kunt u - conform artikel 15 van het Huishoudelijk Reglement - hierover contact opnemen met de secretaris, secretaris@vogelwacht-utrecht.nl.

Bert Geelmuijden

Bert van Dillen

René de Waal

Notulen ALV 26 maart 2019

De algemene vergadering werd om 20.00 uur door voorzitter Bert van 't Holt geopend met een hartelijk welkom aan de aanwezige leden. Hij kondigde Jan van der Winden aan, die was uitgenodigd om na de pauze een lezing te geven. Vervolgens deed hij enkele huishoudelijke mededelingen over het verloop van de avond. De agenda werd vastgesteld na toevoeging van een extra punt over het Scholenproject IJsselstein door Everdien Smeenk

De conceptnotulen van de ALV van 20 maart 2018 werden zonder opmerkingen of vragen goedgekeurd. De notulen werden daarna door de ALV vastgesteld.

Het jaarverslag is tot stand gekomen door de inzet vanuit de diverse geledingen van de vereniging. De voorzitter memoreerde dat er veel activiteiten worden gerealiseerd binnen de afdelingen. Naast alle excursies zijn er dit jubileumjaar twee vaartochten en een lezing over kleine marterachtigen georganiseerd door het bestuur. Over de inhoud van het jaarverslag waren verder geen opmerkingen en een spontaan applaus was voor de voorzitter aanleiding om het verslag daarmee te accorderen.

Het financieel jaarverslag werd toelicht door Bart van den Berg. Er waren geen vragen over uitgaven en inkomsten. Extra uitgaven zijn dit jaar gedaan voor jubileumexcursies en het project van de grote karekiet. De inkomsten door contributie van de leden zijn

structureel niet voldoende om de uitgaven te dekken. Op de ALV van 2020 zal er een voorstel komen voor de verhoging van de contributie. Om te kunnen bijdragen aan extra projecten wordt gebruik gemaakt van extra giften, maar dit is geen stabiel inkomen. Er waren enkele reacties. Als er nieuwe leden komen is verhoging van de contributie niet nodig. Dit blijkt niet reëel om een tekort van € 2700 te dekken, want daarvoor zijn minstens 100 leden nodig. Een andere opmerking ging over het reservebedrag, dat werd vergeleken met een dikke spaarpot en ongeveer te vergelijken is met de inkomsten van één jaar.

Bart licht toe dat de vorige jaren de jaarlijkse bijdragen werden gedekt door contributie. Er is een beleidskeuze om uit de reserve een bedrag in te zetten voor vogelprojecten. Als contributieverhoging wordt voorgelegd aan de vergadering bij een volgende ALV is de stemuitslag van de leden doorslaggevend.

Het verslag van de kascommissie | De kascommissie heeft steekproeven gedaan en van bedragen bij de afschriften van de bank gecontroleerd of saldi terug te vinden waren, en dit zag er overtuigend uit. De conclusie was dat alles in prima handen is bij de penningmeester en dat de financiën van de vereniging goed op orde zijn. De aanwezigen werd gevraagd het voorstel van de kascommissie over te nemen om de penningmeester en daarmee het bestuur decharge te verlenen over het verenigingsjaar 2018. De voorzitter interpreteerde het applaus als

Grote karekiet | Bert Geelmuijden

een gebaar van instemming. De kascommissie voor 2020 zal bestaan uit Gerhard Overdijkink en Irene Schuller.

Bij de verkiezing van bestuursleden waren penningmeester Bart van den Berg en bestuurslid Trees Weggemans aftredend. Alleen de penningmeester stelde zich herkiesbaar. Hij werd bij acclamatie verkozen. Trees heeft haar bestuurswerkzaamheden neergelegd en gaf een korte toelichting op dit besluit. Ze herinnerde zich nog dat ten tijde van haar eerste ontmoeting met de Vogelwacht er bestuursleden werden gezocht en ze dacht: "Op zoiets zat ik eigenlijk te wachten", dus dat was snel geregeld. Daarna kwam er een bestuurscrisis, waar ze niet op zat te wachten. Dit was een moment waarop ze wilde stoppen, maar andere bestuursleden hadden dezelfde gedachte. De crisis was voorbij door het vertrek van de secretaris. Ze geeft aan dat ze de gezellige uitstraling van het bestuur zal missen. Dat is wederzijds voor het bestuur naar Trees, omdat haar inzet groot was. Gelukkig blijft ze nog actief in de redactie.

José Loof werd voorgesteld als kandidaat voor het bestuur. Zij was al actief in de vereniging als ondersteuning van de ledenadministratie en uitgenodigd voor bestuursuitjes, waar bleek dat ze een goede waarnemer is. José stelde zich voor aan de vergadering. Ze is al 15 jaar lid van VWU. Ze is verpleegkundige in Rijnstate in Arnhem en vogels kijken is haar hobby. De aanwezigen gaven met applaus blijk van hun instemming, waarmee zij bij acclamatie was verkozen.

De begroting 2018 werd toegelicht door penningmeester Bart van den Berg. Uitgaven namen toe door jubileumactiviteiten en meer werkgroepen. Een grote uitgavenpost was de nieuwe folder. De begroting voor dit jaar keert weer op het normale niveau terug.

Een lezing over het scholenproject IJsselstein was gepland in september 2019. Everdien Smeenk gaf een korte vooruitblik op deze avond. Everdien en Tanny Hiemstra konden negen jaar geleden starten met dit project voor de basisschool dankzij een legaat. Ze zijn kleinschalig begonnen en deden per e-mail hun aanbod naar scholen. Ze zijn gestart met zeven lessen, maar de belangstelling was groot en ze geven nu ongeveer 23 lessen, omdat ze afspraken maakten met leerkrachten die gemotiveerd zijn. Veel kinderen zijn enthousiast en dat kan weer nieuwe leden opleveren. Het geeft de dames veel voldoening. Het project wordt ondersteund door het bestuur. De kinderen krijgen een zoekkaart cadeau, die gefinancierd wordt door het bestuur, alsmede nestkastjes, die worden opgehangen, zodat de kinderen kunnen beleven wat de vogels doen. Kinderen vragen zelfs soms een handtekening, omdat

ze zo geboeid zijn door de lessen. De lezing wordt ook aangekondigd in De Kruisbek.

Bij de rondvraag doet Irene Schuller een oproep voor het MEC in Nieuwegein. Ze vraagt vrijwilligers, die 1x op een zondag kinderen willen begeleiden van half twee tot vier uur.

De vergadering werd om 20.50 uur gesloten.

Na de pauze werd de bijeenkomst vervolgd met de **presentatie van Jan van der Winden over het vogelproject 'Grote karekiet'**. Bij dit project wordt onderzoek gedaan naar de oorzaak van de enorme afname sinds 1950 van ongeveer duizend paar tot minder dan 100 paren tegenwoordig. In Nederland zijn nu nog maar twee bolwerken waar jaarlijks meer dan tien paren grote karekieten broeden, namelijk in de Oostelijke Vechtplassen en de Noordelijke Randmeren. Grote karekieten nestelen in brede, hoge rietkragen die langs oevers van diep water staan. VBN en SOVON hebben met onderzoek actie ondernomen om het tij te keren. Jan van der Winden is nauw bij dit onderzoek betrokken geweest. Hij heeft gedetailleerd over zijn onderzoek verteld, welke knelpunten er zijn en welke maatregelen zijn genomen. Het onderzoek was in de eerste plaats gericht op het verdwijnen van het waterriet, om daarna maatregelen te treffen om de basisstructuren van moerassen te verbeteren. Een voorbeeld hiervan is in Loosdrecht (Oostelijke Vechtplassen); sinds het afrastereen tegen vraat van ganzen is de populatie niet verder gedaald. Toch waren de resultaten onvoldoende om de teruggang van de grote karekiet te verklaren, dus werd er verder onderzoek gedaan. In 2016 werden de

Kruisbek | René de Waal

eerste dataloggers ingezet om te onderzoeken op welke plekken de vogels overwinteren. Vier van de zeven paren keerden terug naar dezelfde rietkraag. In 2019 zijn weer zeven dataloggers ingezet met de subsidie van de VWU om te onderzoeken naar welke overwinteringsplekken de broedparen van grote karekieten van onder andere de Loosdrechtse Plassen vertrekken. Naast deze waarnemingen werd er nog gezocht naar meer knelpunten, zoals voedsel en bedreiging van predatoren.

De conclusies van het onderzoeksrapport en het succes van de maatregelen worden gelukkig breed gedragen. Rijkswaterstaat, Provincie Flevoland, Provincie Overijssel, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de Gemeente Dronten hebben niet alleen meegedacht en input geleverd voor het rapport, ze zijn ook meteen aan de slag gegaan. Wie geïnteresseerd is kan alles zelf nalezen in het onderzoeksverslag van Jan met deze link:

<https://assets.vogelbescherming.nl/docs/40d527a2-988c-4266-9ca7-1b9e3a3ccae3.pdf>

Bestuur | Jaarverslag 2019

Bestuur

Het bestuur bestaat in 2019 uit vijf leden: Bert van 't Holt (voorzitter), Bart van den Berg (penningmeester), Josje Henkelman (secretaris), José Loof (ledenadministratie) en Janneke Kimstra. In 2019 heeft Trees Weggemans afscheid genomen van het bestuur en is opgevolgd door José Loof. Zij heeft de ledenadministratie als taak overgenomen van Willem ten Broeke. Helaas kan Willem deze taak niet langer uitvoeren, omdat zijn gezondheid dit niet meer toelaat. Het bestuur is dankbaar dat hij dit jarenlang met grote accuratesse heeft behartigd. Dit jaar kwam het bestuur zeven keer bij elkaar voor een bestuursvergadering. Voor actuele of dringende kwesties wordt via e-mail met elkaar gecommuniceerd, zodat er snel en adequaat gereageerd kan worden.

In het kader van de **Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)**, de nieuwe Europese privacywetgeving, die op 25 mei 2018 is ingegaan, heeft het bestuur besloten het Ledenbestand VWU in STACK over te zetten. Tot nu toe werd Dropbox

gebruikt, maar STACK is een online harde schijf waarop bestanden veiliger opgeslagen, bekeken en gedeeld kunnen worden.

Tot nu was het gebruikelijk om een presentielijst rond te laten gaan op de ALV en die namen te vermelden in de notulen. In het kader van de AVG zal het bestuur die niet meer in de notulen opnemen.

Ledenadministratie

In mei 2019 is Willem ten Broeke gestopt als ledenadministrateur. José Loof heeft deze taak van hem overgenomen.

In aantal leden zien we een geringe afname van 793 per ultimo 2018 naar 782 eind 2019. Van de 37 cursisten die de vogelherkenningscursus hebben gevolgd bij afdeling Amersfoort en afdeling Utrecht hebben zich 12 mensen aangemeld als lid. Dit jaar zijn 6 leden uitgeschreven als gevolg van het niet betalen van het lidmaatschapsgeld.

Activiteiten

De bestuursleden zetten zich in om goede contacten te onderhouden en samen te

Koolmees | Michael Kars

werken met de zes afdelingen van de Vogelwacht. Door jarenlange ervaring en vele contacten van bestuursleden heeft het bestuur dit jaar bij projecten binnen afdelingen van de VWU kunnen bemiddelen en financiële ondersteuning kunnen bieden. Tevens heeft het bestuur met externe contactpersonen gesprekken gevoerd over relevante initiatieven of projecten.

In 2019 zijn de nieuwe folders in omloop gebracht, omdat we VWU actief willen promoten bij vogelaars en andere geïnteresseerden. Iedere coördinatiegroep kan de folders uitdelen bij activiteiten, zoals excursies, lezingen, cursussen en dergelijke. Ook in de winkel van Vogelbescherming NL worden de folders en de Kruisbek als promotiemateriaal steeds aangevuld.

Het scholenproject IJsselstein heeft de status 'werkgroep' gekregen. De werkgroep wordt nu ook op de website en in de folder vermeld. Om meer bekendheid te geven aan dit succesvolle project is er in september een lezing georganiseerd door VWU. Everdien Smeenk en Tanny Hiemstra hebben deze avond voor de deelnemers een

Vogelwacht Utrecht | Ledenaantal per 31-12-2019

Afdeling	leden	donateurs	ereleden	eind 2019	+/-	eind 2018
Amersfoort	162	3		165	2	163
De Bilt/Zeist	99	6		105	-1	106
Doorn/Driebergen	96	6	1	103	-4	107
Nieuwegein/IJsselstein	115	4		119	-11	130
Utrecht (stad)	171	7		178	6	172
Vechtplassen	96	2		98	-4	102
Buiten afdelingen	12	2		14	1	13
TOTAAL	751	30	1	782	-11	793

les over tuinvogels verzorgd in de vorm van een Powerpoint-presentatie. Op deze manier willen we andere belanghebbenden stimuleren om het project op scholen in andere afdelingen uit te voeren. Enkele deelnemers willen het plan uit gaan voeren.

Op 29 september stond de Pelagische tocht gepland vanuit IJmuiden. De tocht was volgeboekt, maar helaas kon het evenement niet door gaan wegens de slechte weersomstandigheden. In oktober was er een nieuwe kans om uit te varen, maar ook toen was het niet verantwoord om uit te varen.

Tijdens het Symposium Landschap en Cultuurhistorie van Gebiedscommissie Utrecht-West, Landschap Erfgoed Utrecht en Natuur en Milieu Federatie Utrecht werd het plan voor ecologische bermen en ander openbaar groen van Irene Schuller tot winnaar gekozen. Het doel van het plan is een voorstel voor de verbetering van groen en water door ecologisch beheer van openbaar groen. Irene wil het plan uitvoeren in samenwerking met de Werkgroep Behoud Lopikerwaard en ze vraagt als lid ondersteuning van VWU, waaraan we graag ge-

hoor willen geven als de plannen duidelijk zijn geworden.

Bij dit soort projecten kan gebruik gemaakt worden van de **communicatiemiddelen van de VWU, zoals de website, de Kruisbek en de Nieuwsbrief**. Deze initiatieven zijn niet alleen in het belang van vogels, maar dragen ook bij aan bescherming en behoud van natuurgebieden.

Ook met andere natuur- en vogelorganisaties die zich inzetten voor bescherming, onderzoek en educatie over vogels en hun leefgebieden willen we in contact blijven.

De Kruisbek | Jaarverslag 2019

De redactie kwam dit jaar, zoals voorgaande jaren, vijf keer bijeen. Deze frequentie bevalt goed. Eventuele vragen of calamiteiten worden tussentijds via e-mail of telefoon opgelost.

- De website en de Facebook-pagina worden verzorgd door Bert Geelmuiden. Het valt op dat een aantal personen de afgelopen periode geregeld iets plaatst op deze pagina. Dat is een positieve verbetering; ondanks alle negatieve berichten over Facebook zijn er altijd nog gebruikers.

- Dit jaar vele complimenten ontvangen over de inhoud en opzet van de Kruisbek en soms een wanklank. Het blijft lastig dat objectief te behandelen, vooral als het een wat ongenueanceerde éénregelige opmerking betreft zonder enig bijgaand argument, maar uiteindelijk lukt dat.

- Aan het begin van dit jaar waren er wat haperingen waar het de aanvoer van kopij

betreft, vooral het tijdig aanleveren. Na het maken van afspraken loopt dat weer soepel.

- Op aangeven van het bestuur is er dit jaar, bij de werkgroepen, het scholenproject IJsselstein bijgekomen.

- Ons team vergaderde al jaren in de avonden. Met het klimmen der jaren en het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd bestaat de mogelijkheid om in de ochtenduren bijeen te komen. Dat bevalt ons goed.

- Voor de jaarverslagen van de afdelingen, die jaarlijks in de bijlage staan vermeld, is

een format opgesteld. De afdelingen krijgen deze door onze secretaris Josje Henkelman toegestuurd en kunnen er gebruik van maken.

- Dank aan alle leden en niet leden die ons ook dit jaar weer hebben voorzien van kopij. Uiteindelijk drijft onze Kruisbek daarop en u begrijpt dat wij wederom een beroep op u doen.

De redactie wenst u een voorspoedig en vogelrijk 2020

Afdelingsjaarverslagen 2019

Amersfoort

Coördinatiegroep | Bestaat uit 3 personen: René de Waal, Jaap Vos en Frank Pierik.

Excursies

In verband met de dit jaar gehouden vogelherkenningscursus voor beginners (zie verderop) hadden we in het eerste halfjaar minder reguliere excursies. In januari bleven we dicht bij huis: **polder Arkemheen, Nijkerknauw en Delta Schuitenbeek**. De tweede reguliere excursie was pas in mei, waar we de **Waverhoek** hebben bezocht. In juni werd de **Blauwe Kamer** bezocht, een wandelexcursie bij mooi weer, waarbij iedereen de kwartelkoning en bosrietzanger goed heeft kunnen horen, en casarca's werden gezien. De excursie in september naar de **Oostvaardersplassen** liep anders dan gepland: alle wegen rond de OVP waren afgesloten vanwege de daar gehouden triatlon. Als alternatief werden wederom de polders en de randmeren bezocht. **Het afdelingsweekend op Texel**, begin oktober, was een succes. Naast de te verwachten soorten werden flamingo, roze spreeuw, zeearend, bladkoning en blauwvleugeltaling waargenomen.

In november stond een **twitchexcursie** op het programma. Het plan was naar onder andere IJmuiden te gaan vanwege kleine alk en kuifaalscholver, maar een regengebied dwong ons het oostelijk te zoeken. Achtereenvolgens de kuifleeuwrik in Apeldoorn en een ringsnaveleend werden gezocht en gevonden, waarna we het gebied bij Dui-

ven-Rouvenen bezochten. Vermeldenswaard waren daar de twee koppels patrijzen, die zich prachtig lieten zien.

Door de onzekere weersvoorspelling tijdens onze jaarlijkse **bosuilenexcursie** kwam een aantal deelnemers niet opdagen. Een kleine groep mensen is onder leiding van Hans van Zummeren toch Den Treek in gegaan, en met succes: meerdere uilen lieten zich horen, en één uil liet zich zelfs goed zien.

Lezingen en cursussen

Dit jaar is weer een **vogelherkenningscursus** gehouden. De belangstelling was zodanig groot, dat een flink aantal mensen moest worden teleurgesteld. Uiteindelijk werd de reguliere cursus voor 35 mensen gegeven. Omdat er zo veel mensen teleurgesteld moesten worden, werd besloten in juni nog een verkorte cursus te organiseren, bestaande uit twee lessen en een excursie. Deze werd door 20 mensen gevolgd.

Ook in Leusden heeft coördinatieid René de Waal de **verkorte cursus gehouden voor stichting 'Latent Talent'**. Ook dit was zodanig succesvol, dat het in 2020 herhaald wordt.

De afdeling participeert in de persoon van Rien Jans in de **Werkgroep Natuurlezingen Amersfoort**, die maandelijks een 'groene' lezing verzorgt in het Groene Huis in park Schothorst. Zo was er ook een vogellezing.

Inventarisaties/tellingen

De **inventarisatie van de Hoge Kleij** is afgerond. In het gebied is een aantal nestkasten opgehangen. Een nestkastroute op het aan-

Ransuilen | Richard Pieterse

grenzende terrein van psychiatrische instelling Zon en Schild is nagekeken en hersteld. De afdeling heeft in de persoon van Frank Pierik bijgedragen aan de **inventarisatie van uilen door de Kerkuilenwerkgroep** in het buitengebied ten noorden van Amersfoort. Op een boerderij waar de Vogelwacht en de Kerkuilenwerkgroep vorig jaar gezamenlijk nestkasten voor kerkuil en steenuil plaatsten werden dit jaar op 1 avond 3 uilensoorten gezien. Beide nestkasten waren bewoond met meerdere jongen, en in de bomen werden takkelingen van de ransuil door hun ouders gevoerd. Geïnspireerd door de waarneming van een dwergooruil op een telpost voor nachtelijke vogeltrek in het Soesterkwartier (door Johan Jordaans) is Frank Pierik begonnen met het **inventariseren van nachtelijke trek door middel van geluidsoptnames** in het zuiden van Amersfoort. Sommige vogels vliegen bijna alleen 's nachts, waardoor op de opname soorten worden gehoord die zich overdag vrijwel nooit in die stedelijke omgeving laten zien. In de periode juni-oktober werden onder meer exemplaren van kwartel, nachtzwaluw, roerdomp, waterral, beflijster, kwak en diverse

soorten steltloper gehoord. In juni werd daarvoor ook een broedend paartje boomvalk ontdekt, die zoals Tinbergen in 1932 al mooi beschreef, rond 4 uur bij het eerste ochtendlicht hun bedelroep (Lahnen) laten horen.

Overige activiteiten

Net als de afgelopen jaren heeft de Vogelwacht zich ingezet voor het **scholenproject van het Hooghe Landt**. In de week van 16 t/m 20 april kregen de brugklassers biologies in park Schothorst. Een van die lessen was het kennismaken met de vogels in het park. Voor alweer het vierde achtereenvolgende jaar gebeurde dit onder leiding van vrijwilligers van de Vogelwacht Amersfoort. Tenslotte heeft René de Waal in samenwerking met het CNME 'Het Groene Huis' een **drietal excursies voor kinderen van 8 tot 12 jaar** gehouden, wat erg leuk was om te doen. Voor 2020 zijn als proef vier publiekswandelingen gepland op zaterdag- en zondagochtenden. Deze wandelingen worden in de omgeving van Het Groene Huis gehouden.

De Bilt | Zeist

Coördinatiegroep | Afgelopen najaar heeft Ron Keet besloten onze coördinatiegroep te verlaten. Hij heeft zich bijna acht jaar ingezet voor onze afdeling. Ron heeft het coördinatiewerk met plezier gedaan en wil ad hoc betrokken blijven bij diverse activiteiten (lesgeven aan scholieren, deelname excursies, beheer Hooge Kampseplas). We hebben op gepaste wijze afscheid genomen (met excursie en vogelboek). Hanneke Lankhof en Wigle Braaksma hopen op personele

versterking om de afdelingswerkzaamheden (organisatie excursies, tellingen, adviezen en projecten) te kunnen continueren.

Excursies

In 2019 hebben we 8 excursies georganiseerd en 4 vogelactiviteiten in samenwerkingsverband: 14 april met het IVN (vroegevogelexcursie), 7 september met KNNV-afd. Utrecht, 5 oktober met Vogelbescherming (Eurobirdwatch) en 2 november met Het Utrechts Landschap en de bewonerscommissie Vee Markt/Voordorp. Op deze dagen waren gemiddeld 17 deelnemers aanwezig. Als de drukstbezochte combi-excursies (14 april en 2 november) worden uitgesloten bedraagt dit gemiddeld 11. Het aantal waargenomen vogelsoorten per excursie bedroeg 51 met 27 tot 74 waargenomen soorten. Uit de evaluatie van ons excursieaanbod is op te merken dat het hoofddoel van onze excursies educatief is, een min of meer vaste kern deelneemt en onze excursiefrequentie relatief hoog is.

De Zeven Linden/de Stulp, 26 januari, 22 deelnemers, 27 soorten | Op deze miezerige ochtend zijn keep, vink en sijs aanwezig en horen we een appelvink. Op het heide-terrein van de Stulp zien we goudhaantjes, een paartje goudvink en een overvliegende raaf. Voorts worden glanskop, kuifmees en een witte buizerd waargenomen.

Nijkerkernauw, Schuitenbeekdelta, polder Arkemheen, 23 februari, 14 deelnemers, 69 soorten | Start bij stoomgemaal Nijkerk, gure oostenwind, 3 graden, onbewolkt. We zien de eerste grutto's, baltsende brilduikers en futen op het randmeer. Boven ons veldleeuwrik, tureluurs en kievit. In het gras kemphanen en goudplevieren. Wintergasten als brandgan-

zen, kolganzen, grote zaagbekken, smienten, pijlstaarten en wintertalingen zijn volop aanwezig. Delta Schuitenbeek: zo'n 400 grutto's en 30 kluten. Krenten zijn witgat, Pontische meeuw en nonnetjes. Tussen de grote Canadese ganzen zit één kleine, en bij de kemphanen zitten 3 bonte strandlopers. Een waterpieper strijkt neer. In Nekkeveld 8 steltloper-soorten: kievit, scholekster, kemphaan, tureluur, grutto, goudplevier, bonte strandloper en bontbekplevier. Voorts smienten, bergeenden, wintertalingen en wilde - en krakeenden. Een zeearend vliegt over, op een hekje zit een slechtvalk en tot slot een ooievaar.

Lekuitewaarden bij Everdingen, 30 maart, 11 deelnemers, 71 soorten | Bij fort Everdingen trekken we de uiterwaarden in. Prachtig zonnig voorjaarsweer. We horen tiftjaf, zwartkop, fitis, groene specht en Cetti's zanger. Vrouw sperwer laat zich bewonderen, alsmede roodborsttapuit en blauwborst. In het water: wintertalingen, slobende, pijlstaarten, tafeleend en dodaars. Een purperreiger vliegt over en een ijsvogel flitst voorbij. We zien een parachuterende graspieper. Grutto en IJslandse grutto al bijna in zomer-

Brandganzen | Bert van Dillen

kleed. De zwarte ruiters is nog wit. Voorts genieten we van kluut, kleine plevier, tureluur, wulp, Kievit en scholekster.

Vroege vogelexcursie i.s.m. IVN De Bilt op landgoed Sandwijkstraat, 14 april: 35 deelnemers, 27 soorten | Tijdens deze traditionele excursie van 6-8 uur worden 2 groepen begeleid door 4 gidsen van IVN en Vogelwacht. Helaas is het dit keer nogal koel, en de zangactiviteit en het aantal soorten beperkt. Een overvliegende graspieper, 2 zingende fitissen, een ree, en koffie en koek in schuur van Werkgroep Sandwijkstraat worden gewaardeerd.

Zouweboezem, 25 mei: 16 deelnemers, 74 soorten | Op de nestvlotjes van de zwarte sternkolonie zitten ± tien jonkies. We horen rietzangers, bosrietzanger, Cetti's, en zien blauwborst, koekoek en snor. Vanuit het riet horen we sprinkhaanzanger, rietgors en kleine karekiet. Een bruine kiekendief is op jacht, maar boze vogelouders van grutto, Kievit en tureluur laten duidelijk merken er niet van gediend te zijn. Voorts komen we grasmus, kneu en roodborsttapuit tegen en overvliegende purperreigers, blauwe reiger, grote zilverreiger en lepelaar. Hoogtepunt is een tot drie keer toe over-/langsvliegende roerdomp!

Eempolder, 22 juni: 7 deelnemers, 60 soorten | Vanaf de Volkersweg gaan we richting oude zeedijk, genietend van veldleeuwerik, kleine karekiet, rietzanger, lepelaar, ooievaar, grote zilverreiger, een jagende juveniele bruine kiekendief, opschroevende buizerd en biddende torenvalk. Op een grasland een grote groep kokmeeuwen en kleine mantelmeeuwen met een aantal zwartkopmeeuwen. Verderop gele kwikstaarten. We horen een grote karekiet vanuit het riet zingen. Als verrassing duikt het kopje van een hermelijn op. Het is nog

Grote zilverreiger | Henk Tromp

volop lente wat blijkt uit de vele pulli: 5 gruttopulli, 2 tureluurpulli en 1 Kievitpul. In de plasjes zijn wintertaling, witgat, kempiaan, kluut, grutto's en tureluur aan het foerageren. Vanuit de vogelkijkhut zien we 100-tal knobbelzwanen en 10-tal brandganzen op het Eemmeer dobberen. Een zeearend komt over met 20 kleine mantelmeeuwen boven zich. Terug bij de auto's vliegen er nog twee raven over.

Waverhoek, 24 augustus: 9 deelnemers, 61 soorten | Het is weer zo'n tropische dag in deze zomer waar hittestatistiek na hittestatistiek gebroken wordt. Tot onze verrassing zien we een drietal zwarte ibissen, maar ook nog groenpootruiter, watersnip, bontbekplevier, bosruiter, witgat, oeverloper, tureluur, grutto, zwarte ruiters, bonte strandloper, kempiaan, wulp en Kievit. Rietgors en kleine karekiet laten zich horen, blauwborst en waterral komen in beeld. We zien drie keer een bruine kiekendief overvliegen. Zomertaling, bergeend en slobeend zijn in eclipskleed gehuld. In de loop van de middag keren we 'zwetend' terug.
Hooge Kampseplas i.s.m. KNNV afdeling Utrecht, 7 september: 14 deelnemers, 36 soorten | Op verzoek van KNNV afdeling Utrecht

wordt een korte excursie bij deze vogelplas georganiseerd. Excursie start met een plensbui, de plas is opvallend vogelarm en er wordt gejaagd op korte afstand van het fietspad. Jagers gooien vers geschoten ganzen, eenden en duiven in hun auto en vragen of onze deelnemers ook iets lekkers willen eten.... Kleine irritaties bij overige fietspadgebruikers (met honden, paarden, racefietsen) illustreren de groeiende druk in het recreatieve buitengebied met uiteenlopende doelgroepen. Leuke soorten tijdens deze excursie: dodaars, watersnip, oeverloper en Cetti's zanger.

Biesbosch (Noordwaard), 28 september: 7 deelnemers, 71 soorten | Onder relatief gunstige weersomstandigheden worden we al snel verwend met visarend en slechtvalk. Groepje rustende kleine zilverreigers (6) en grotere groep lepelaars (38) vormen met de eerste 'herfsteenden' (smient, pijlstaart, wintertaling), witgat, kempiaan, bonte strandloper en kluut de watervogelkrenten. Van de 6 waargenomen soorten roofvogels zijn vooral visarend (3-4) en slechtvalk (4-5) talrijk. Minimaal 7 Cetti's zangers laten zich horen.

Eurobirdwatch i.s.m. Vogelbescherming Tienhoven, 5 oktober: 7 deelnemers, 44 soorten | Vanaf een nieuwe locatie, op een vogelkijkpunt in de Oostelijke Binnenpolder bij Tienhoven wordt meegedaan aan de Eurobirdwatch. Terwijl elders veel leden van de Vogelwacht op vaste locaties tellen, wordt -met een beperkt aantal belangstellenden- genoten van de aanwezige en doortrekkende vogels. Telresultaten zijn via trektellen.nl doorgegeven. Leuk om zomervogels (tureluur, zwaluwen), wintergasten (smient, kolgans, kramsvogel, koperwiek, sijs) en doortrekkers (bontbekplevier, paapje) naast jaarrond aan-

wezige vogels (ooievaar, grote zilverreiger, ijsvogel, raaf) gelijktijdig te kunnen waarnemen! **Maasvlakte, 26 oktober: 9 deelnemers, 51 soorten** | Bij het Oostvoornse Meer zien we groenpootruiter, middelste zaagbek en do-daars. Drie kuifduikers zijn alleen door telescopen zichtbaar. Vanuit vogelkijkhut Westplaat worden lepelaars, diverse soorten steltlopers en (veel!) grote sterns ontdekt. Vervolgens wordt de Noordzeekust aan de zuidwestzijde van de Maasvlakte bezocht waarbij echte zeevogels langs vliegen: jan-van-gent, roodkeelduiker, zwarte zee-eend en zeekoet. De laatste stop bij de brandweerkazerne levert zwemmende alk, oeverpieper, bruinvis en gewone zeehonden op.

Hooge Kampseplas i.s.m. Utrechts Landschap en Utrechtse bewonerscommissie Veemarkt/Voordorp, 2 november: ± 50 deelnemers, 29 soorten | Op verzoek van Het Utrechts Landschap worden door onze afdeling twee groepen uit het noordoostdeel van de stad Utrecht nader geïnformeerd over de aanwezige vogels en de rol van onze Vogelwacht bij het bijna voltooide verondiepingsproject en het toekomstig beheer van deze plas. Ondanks het uitdagende weer zijn de ruim 50 deelnemers erg geïnteresseerd. Naast dodaars en ijsvogel laat ook een erg late kleine vos (dagvlinder) zich bekijken. Prettig is dat we de plas vanaf de werkdam mogen bekijken, waardoor er geen confrontaties met fietspadgebruikers zijn!

Inventarisaties en vogelonderzoek

Aan de jaarlijks (in februari) door onze Vogelwacht georganiseerde **provinciale winter-telling van roofvogels** doen enkele leden van onze afdeling mee. Resultaten worden op de

website en in de Kruisbek gepubliceerd. In het Noorderpark worden -jaarrond- maandelijks **watervogeltellingen** gehouden waarvan Sovon de resultaten opslaat. Aan de jaarlijkse **midwintertelling van watervogels** (in januari; Sovon-project) doen ook leden mee.

In ons werkgebied worden met name in het najaar op Groot Heidestein (Zeist), bij Hooge Kampseplas en Jacobssteeg (De Bilt) **trek-vogels geteld**. De resultaten hiervan zijn op Trektellen.nl te vinden. Bovendien verzorgt Anton Schortinghuis jaarlijks een samenvatting voor medetellers van de door hem georganiseerde trektellingen op de Jacobssteeg. Hopelijk wordt de komende jaren in de Oostelijke Binnenpolder niet alleen tijdens Eurobirdwatch een trektelpost bemenst...

Ook broedvogels worden in ons werkgebied onderzocht door leden van de Vogelwacht. Naast een jaarlijks onderzoek op landgoed Sandwijkstraak en **broedvogeltellingen** in de bebouwde kom (Sovon MUS-project) worden ook regelmatig broedvogels gekarteerd op en rond de Hooge Kampseplas (Sovon BMP telling in kwart-atlasblok) en in delen Noorderpark (Molenpolder, Gagelpolder, Westbroekse Zodden, Bethunepolder).

In de Vogelatlas van Nederland (Sovon, 2018) zijn voor ons werkgebied de in de jaren 2013-2015 verzamelde gegevens over broedvogels en wintervogels (en namen tellers) te vinden. Voor informatie over doortrekkende vogels (bosruiter, beflijster en regenwulp) is in de atlas weinig te vinden, maar bieden bronnen als waarneming.nl en trektellen.nl waardevolle gegevens. Via WhatsApp-groepen worden voor bepaalde deelgebieden (b.v. Noorderpark, Hoogekampse plas, De Leijen) actuele waarnemingen gedeeld.

Bruine kiekendief | Hans van Zummeren

Overige activiteiten

Project Hooge Kampseplas | Het project Hooge Kampseplas betreft verondieping en afdekking van verontreinigde bodem in een voormalige zandwinningsput en vuilstortlocatie gelegen tussen Groenekan en De Bilt. Dit project is gestart in 2010, uitgevoerd door Grondbank (onderdeel van K3 Delta; in opdracht van eigenaar Het Utrechts Landschap) en wordt naar verwachting in 2020 voltooid. Na oplevering zal Het Utrechts Landschap zich buigen over toekomstig beheer waarbij zowel advies als praktische hulp van onze Vogelwacht gevraagd wordt. In maart is de definitieve **oeverwaluwand** aangelegd met de juiste grondtype (lemig zand), die jaarlijks zal worden onderhouden. In 2019 hebben ruim 15 paren genesteld en zijn er minimaal drie vervollegsels vastgesteld. In september is het **vogelkijkscherm** (Corten-staal; hufterproof) in de zuidwesthoek van de plas geplaatst. Deze is ook toegankelijk voor mensen met fysieke beperkingen. Vermeldenswaard is nog dat we op 7 september (i.s.m. KNNV afd. Utrecht) en op 2 november (i.s.m. HUL en bewonerscie Veemarkt/Voordorp) bij

deze plas als excursiebegeleiders namens de Vogelwacht aanwezig waren.

Project nestkasten Boetzelaerpark | Vanaf de start in 2016 is onze afdeling als adviseur betrokken bij het nestkastenproject van de Stichting Vrienden van Boetzelaerpark. Het voornemen om in 2019 een 3-tal controles uit te voeren in de broedtijd om meer info over ei-legdata en broedsuccessen is wederom mislukt. Terwijl in 2018 nestkasten niet gecontroleerd konden worden door constructiefouten, bleek het dit broedseizoen niet mogelijk om controledata te prikken.

Adviezen, hulpvragen en begeleiding | Betreffende adviezen wordt binnen de Klankbordgroep Hooge Kampseplas, Werkgroep Sandwijk en diverse bewonersgroepen in De Bilt-Zuid structureel aandacht gevraagd voor avifaunistische belangen. Vragen van personen en/of organisaties worden zo deskundig mogelijk beantwoord. In 2019 ging het vooral om advies m.b.t. plaatsen van nestkasten: een uilenkast in Maartensdijk, een uilenkast in tuinencomplex Grifthoek in Zeist en nestkastadvies op een natuurcamping in Austerlitz. Ook zijn -op verzoek van gemeente De Bilt en een projectontwikkelaar- vogelkundige adviezen gegeven bij herontwikkelingsplannen in Bilthoven (bedrijventerrein Larenstein) en Soesterberg (bungalowpark Albertsdorp). Rond de woningbouwplannen op het voormalige Hessingerrein (De Bilt) is geen nieuws. Wel is het maaiplan van het reuzenberenklauwveld in de broedtijd uitgesteld op verzoek van onze Vogelwacht.

Enkele vragen hadden betrekking op het begeleiden van excursies in Zeist (Groot Heidestein), waarbij is doorverwezen naar Het Utrechts Landschap. Een verzoek om **vogel-**

les te geven op een basisschool te Zeist is door Ron Keet (onze ex-coördinator) gerealiseerd: voor zowel vogel docent als leerlingen was het een succes.

Doorn | Driebergen

Coördinatiegroep | De samenstelling is niet veranderd. Leden: Sjef ten Berge, Bouke ten Cate, Wim van Lieshout, Marie-José Snijders | Externe adviezen: Maria Veeken

Excursies

Ons excursieprogramma voor 2019 had negen halvedag-excursies. De drie excursies die een dagprogramma hadden gingen naar de Brouwersdam, naar Schouwen, Inlagen en Prunjepolder, en naar de Maasvlakte II.

5 januari, Stellendam, Brouwersdam, Schouwense inlagen, 13 deelnemers, ruim 60 soorten | Onze traditionele winterexcursie bracht ons als wintergast parelduiker, middelste zaagbek, kuifduiker, nonnetje, rosse grutto en goudplevier. De overvliegende slechtvalk was dat misschien ook. De tien soorten eenden waren met zwarte zee-eend, eider en in mindere mate pijlstaart een feest. Onze vierde meeuwensoort was een zwervende dwergmeeuw. Winter en toch broedvogels als tureluur en lepelaar opsporen is apart. Apart, als niet broedende jaarvogel was de zwarte ruiter.

9 maart, Leersumse Veld, 8 deelnemers, 30 soorten | Waar het Breeveen het Veld raakt hing een boomleeuwerik ondanks de wind vliegvast boven één en hetzelfde punt te kwinkeleren. In de heidevlakken in de zuidwesthoek konden de roodborsttapuiten op vol vermogen hun claims laten horen. We

hadden 4 soorten mezen in beeld. Zelfs de zwarte specht waagde zijn vleugels niet aan de open ruimte en was alleen te horen.

6 april, Landje van Geijssel, 9 deelnemers | De Bullewijkpolder was grijs maar levendig. Man en vrouw zomertaling, en actieve IJslandse grutto's naast hun nog bijna ongekleurde vrouwtjes hielden de telescopen continue bezet waren. De watersnippen stapten en prikten gemakkelijker door de dras. Tus-sen die snippen en pollen vegetatie 2 bokjes. Op naar Waverhoek. Daar was de balts van kleine plevieren, de pluu pluu roepjes van de kluten en het omhoog/omlaag springen van de blauwborsten een ongeremd lente-tafereel. Verder een jagende havik, 3 boeren-zwaluwen, roodborsttapuit en rietzanger. Bij Botshol een mannetje krooneend.

16 april, Schouwen Inlagen en Prunjepolder, 10 deelnemers, ruim 70 soorten | We werden aan de zuidrand van Schouwen beloond met groenpootruiter, IJslandse grutto, heel veel kluten en op kleine eilandjes kokmeeuwen, die hun broedpose al aangenomen. De zil-verplevier aan de andere kant in de Flauwers inlagen en de compacte groep lepelaars wa-

Kokmeeuw | Michael Kars

ren gemakkelijke objecten, maar de bontbeplevieren en de kleine plevieren was even speuren. De 'auw'-roep van een paar zwartkopmeeuwen zorgde voor enige opwinding. De zomertaling begroeten als tiende eenensoort ter plaatse en gaande voort 4 reigersoorten vaststellen hielpen de stemming erin te houden. Vooral de laatste reiger, omdat dit een koereiger was op een gazonnetje voor een woonhuis, zorgde voor hilariteit.

19 mei, Everdingse waarden, 7 deelnemers, ± 70 soorten | Op een tamelijk gemiddelde mei-ochtend met gemiddelde wind, bewolking en zon leverde een hybride kuifeend X tafeleend enige vertraging in het wandelschema op. Dat was geen probleem want rondom waren de liedjes van zes soorten rietbewoners te horen en waren de muzikanten zoals bijvoorbeeld de blauwborst goed verzorgd in beeld. Alleen de Cetti's zanger was stiekem. Zowel zwartkop als tuinfluiter waren aanwezig en dus konden we hun zang goed vergelijken. De roodborsttapuit en de grauwe vliegenvanger zijn al zittend erg gesteld op uitzicht en daardoor ook voor ons goed in de kijker te krijgen.

16 juni, Biesbosch Noordwaard, 8 deelnemers | De zwarte roodstaart hoog op het contragewicht van een torenkraan in de Beatrixhaven waren onverwacht als Biesboschsoort. Ook het feit dat Werkendam hier zoveel insecten had dat ijverige boerenzwaluwen en huiszwaluwen door dit industriegebied kruisten was opmerkelijk. Nachtegaal en grasmus zaten in de vegetatie van de haveningang te zingen. Maar de hoogtepunten waren toch wel de vier soorten reigers, de zwartkopmeeuwen, de steltkluten, de flamingo's en de steenuil langs de Bandijk. Met

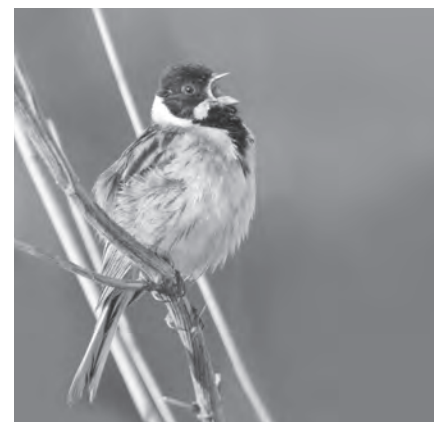
76 soorten in een halve dag was dit een excursie om nog eens aan terug te denken.

6 juli, Zouweboezem en polder Achthoven, 6 deelnemers | Bij het begin kregen we, ondanks het vorderende seizoen, van 4 soorten rietbewoners zang te horen. Rietgors, rietzanger, kleine karekiet en snor waren nog steeds teritoriaal om die tijd. De Achthovense slikken lieten zien dat het opkomend tij tot hier reikte. Drie uur na hoogwater bij Hoek van Holland werd hier een slikje centimeter voor centimeter van een laagje water voorzien. Nieuw voedsel voor kleine plevier en lepelaar. Terug naar het moeras waar de purperreigers bijna in eskaders overkwamen. En waar de fruitopstanden nog een zanglijster en 4 vinksoorten op de lijst plaatsten. Bij de omweg langs Sluis was het een genoeg om in het rietmoeras bruine kiekendieven vast te stellen.

15 september, IJdoornpolder en Kinselmeer, 6 deelnemers | Door de oostrand van Amsterdam naar de dijk bij Durgerdam. Onze eerste massale soort was daar de op de klinkerweg in het dorp een eetgroep van misschien wel 50 huismussen. We troffen het ook met wolkljes baardman, die voor ons door een rietveldje trokken. In de weilanden met IJburg als achtergrond trokken tapuiten door. Havik en sperwer kwamen over, maar met de 3 reuzensterms op een zandstrandje hadden we geluk zoals ze daar tussen aalscholvers en lepelaars aan de grond zaten. Ronduit onverwacht waren de 2 groepen (± 60 en 30 exemplaren) krooneenden langs de rietranden.

10 oktober, Maasvlakte II, 7 deelnemers | De sterke (wzw) wind was op de grens van doorgaan. Gelukkig zijn er op Oostvoorne en zelfs op de Maasvlakte enige luwte. Kleine zilverreiger, lepelaar en kluut zaten zo

maar langs het Oostvoornse Meer, maar de zeekeet in slaaphouding moesten we hardnekkig bestuderen voor we hem herkenden. De ijsvogel op de strekdammen was als silhouet prima op naam te brengen. Het tijdstip van hoogwater was gunstig, zodat rosse grutto's, kanoeten, kokmeeuwen, grote sterns en scholeksters op een zandplaat aan de voet van de duinenrij zaten. De wulpen en drieteenstrandlopers even verderop bleven koel toen een slechtvalk landde. Een dode eerstejaars zeehond op de westpunt van de Maasvlakte had waarschijnlijk een

Rietgors | Jan van der Greef

scheepsschroef tegen z'n kop gehad. Met graspieper, tapuit, tiftjaf, zwartkop, rietgors en andere kleine zangertjes op en rond het Luzerneveld besloten we deze dag.

26 oktober, Veluwemeer rondje, 10 deelnemers | Immense gemengde groepen tafeleend en kuifeend langs de westoever van het meer en daartussen plukjes krooneenden en losse futen, waren onmogelijk te schatten op aantal. Aan het begin van de Knardijk hadden we een samenscholing van hetzelfde gezien, maar dan met wilde eend, slobeend en krakeend. In de omgeving van het

gemaal doddaars, ijsvogel, koperwiek en in de zijwand stroomdoorgang van het gemaal een muskuseend. Verderop zong een tjiftjaf. Zo laat nog. Via Elburg naar de overkant waar honderden knobbelzwanen dobberden op afstand van een leger plankzeilers. Bij Polsmaten zaten brilduikers en waterpiepers.

17 november, Arnhemheen en Delta Schuitenbeek, 15 deelnemers | Een prachtige zonnige dag met waanzinnig veel Kievit. Bij de kijkhut een opgewonden waterral. De 3 wintersoorten grote zaagbek, brilduiker en nonnetje waren present. In Arnhemheen zaten de smienten nog niet dicht op elkaar. De kemp-hanen zwierven in kleine groepjes van landje naar weitje en zo af en toe waren er goudplevieren. Veel roofvogelsoorten. Vanzelfsprekend buizerd, torenvalk en met enig geluk een havik, maar daarnaast ook twee slechtvalken, een zeearend en een vrouw blauwe kiekendief. Bonte strandlopers in flinke aantallen, zonnende watersnippen en 5 veldleeuwerikken waren geziene soorten.

Lezingen

Jelle Harder, dé ijsvogelkenner heeft ons op 21 maart flink wijzer gemaakt. Hij heeft aanzienlijke invloed gehad op het bevorderen van de ijsvogelstand in Gooi en Vechtstreek. De bijzondere leefgewoontes van de ijsvogel, z'n langgerekte territorium en het broeden in een zelf gegraven horizontale nestpijp spreken tot de verbeelding. Het aanbieden van een visje aan de partner in de juiste hapklare positie is een mooi resultaat van gedrags-evolutie. Dat de winter een zware tol eist is bekend. Alleen al de koude februari van 2018 bracht het aantal broedparen in de zomer van 2018 terug naar 24 in Gooi en Vecht-

streek. In het jaar ervoor waren dat er 104. Voor heel Nederland zijn de schattingen dat vijf jaar na een zeer strenge winter de restpopulatie weer een factor 20 gegroeid is. In Gooi en Vechtstreek heeft vooral het aanleggen van steilwanden de ijsvogelstand de laatste vijftien jaar een forse toename bezorgd. Dat zelfs de ijsvogel zich kan aanpassen aan een meer stadse omgeving blijkt uit een filmpje waar de ijsvogel in een stadsparkachtige omgeving tot broeden komt.

Inventarisaties/tellingen

Kerkuil | In het jaar 2019 was er een overvloed aan muizen in het algemeen. Ook in ons werkgebied kregen we bij bezoeken regelmatig te horen dat er aan muizen geen gebrek was. Hoe dan ook in het werkgebied Driebergen werden 19 jongen groot gebracht en in het werkgebied Doorn 18. Los van deze 18 waren er legsels mislukt. Drie eieren en zes eieren kwamen niet uit. Dat lijkt op verstoring. Er is ter plaatse over gepraat. De boommarter is een mogelijke oorzaak, maar het per ongeluk verstoren is ook niet uitgesloten. Hoe dan ook is 37 jongen een gemiddeld broedresultaat.

Midwintertelling roofvogels | De resultaten van de midwintertelling waren bovengemiddeld goed. Misschien speelde een rol dat de dag ervoor erg regenachtig was geweest. De buizerds lieten zich meer dan anders zien en het lijkt er op dat de torenvalk in deze twee blokken goed aan de kost komt. Misschien veel muizen. Hoe dan ook een aantal van 64 buizerd, één havik, één sperwer en zes torenvalken maakt een totaal van 72. Dit aantal hebben we nog nooit geteld. Tot nu toe was 2014 met 67 vogels ons maximum.

Ijsvogel | Toon Vernooij

Overige activiteiten

Bosuil Bartimeus | Op het terrein van de stichting Bartimeus aan de Oude Arnhemse bovenweg is in oktober een bosuilenkast geplaatst door de vrijwilligers van de Historische Moestuin aldaar. Als Vogelwacht hebben wij assistentie verleend en advies over de plaatsing gegeven. Ook de monitoring en het onderhoud worden door ons gedaan.

Nieuwegein | IJsselstein

Erfvogelproject Lopikerwaard

Het Erfvogelproject verloopt soepel en succesvol. We hebben tot nu toe 23 erven bezocht en de bewoners een verslag van onze bevindingen en een lijst met adviezen gegeven. Bijna altijd worden onze adviezen positief ontvangen en we gaan ervan uit dat er ook daadwerkelijk mee aan de slag gaan. Er staat nog één erf op de wachtlijst.

Sinds een half jaar hebben we contact met de Agrarische Natuurvereniging Lopikerwaard. De AVN wil een project opstarten met vergroening van erven en heeft ons ge-

vraagd om medewerking. We zijn nog in het stadium van overleg maar we verwachten dat we in het voorjaar ergens kunnen gaan starten. Voorlopig dus werk genoeg hebben!

Symposium Landschap en Cultuurhistorie

In maart was Irene Schuller aanwezig bij het Symposium Landschap en Cultuurhistorie, georganiseerd door Gebiedscommissie Utrecht-West, Landschap Erfgoed Utrecht en Milieufederatie Utrecht. Er waren bijna 100 mensen en de bedoeling was dat wij, nadat we drie interessante presentaties hadden aangehoord, ideeën zouden aandragen om het 'prachtige oer-Hollandse Landschap' in het Westen van de provincie Utrecht te versterken en te behouden. Die ideeën werden in vier themagroepen naar voren gebracht: water, cultuurhistorie, landschap en natuur. Irene zat in de themagroep natuur en haar voorstel was om alle openbaar groen (wegbermen, parken, speelterreinen, noem maar op) ecologisch te gaan beheren. Ecologisch beheer moet de standaard worden, waar het nodig is kan gekozen worden voor traditi-

oneel maaibeheer. Dat is dus een omdenken. Per thema is één winnaar gekozen en het symposium zou de initiatiefnemers van de winnende ideeën als prijswinnend project gaan ondersteunen bij het daadwerkelijk uitvoeren van hun idee. Irene's thema natuur heeft idee gewonnen. Het geeft kansen om het ecologisch beheren van openbaar groen te versnellen. Helaas verloopt het opzetten van een concreet plan heel erg traag en is er nog niets te melden over een vervolgstap. Info: www.utrecht-west.com/symposium

Utrecht-stad

Coördinatiegroep | De coördinatiegroep bestaat uit Jeroen Steenbergen, Ludger van Dijk en Guus Peterse.

Excursies

De excursies brachten doorgaans een voor ons doen redelijk grote groep op de been van gemiddeld rond de tien mensen en soms nog aanzienlijk meer. We mogen ons de laatste jaren verheugen in een geleidelijk groeiende belangstelling en dat is mooi, al moet die groei natuurlijk niet voor altijd doorgaan. En al die belangstellenden konden we weer heel wat moois voorschotelen. Een korte greep. Onze winterexcursie naar de Delta bijvoorbeeld leverde naast zeldzaamheden als zwarte zee-koet en roodhalsgans, vooral prachtwaarnemingen op van op zichzelf minder spectaculaire soorten als waterral, alk, grote zee-eend en middelste zaagbek, en werd bekroond met de tropische aanblik van de flamingo's van het Grevelingenmeer. Rond Winterswijk mochten we fraaie middelste bonte spechten, kort-

snavelboomkruiper en oehoe bijschrijven. In het voorjaar waren we op Texel, waar we onder andere de mooiste morinellen zagen die men zich voorstellen kan. Bij Amerongen zagen we nachtzwaluwen zo fraai als je ze maar zelden ziet. En in de kop van Noord Holland streken we fijne soorten op als blonde ruiter (nog net want vlak na ons verschijnen vloog hij op om nooit meer te worden teruggevonden; of er hierin enig oorzakelijk verband bestaat, is onbekend), gestreepte strandloper, grauwe franjepoot en lachstern.

En in het kader van de interregionale uitwisseling hebben we ook nog in maart voor VWG-Amsterdam een excursie gedaan langs Utrechtse highlights, waaronder enkele middelste bonte spechten en een dwerggors.

Vogelherkenningscursus

Het belangrijkste wapenfeit van de afdeling Utrecht was waarschijnlijk wel de vogelgedeterminatiecursus die we gegeven hebben, voor de derde keer alweer. Een enthousiaste groep beginnende vogelaars kon de fijne kneepjes van de kunst der vogelgedeterminatie worden bijgebracht. Leerzame avonden, leuke excursies en fijne soorten als slechtvalk, vuurgoudhaan, Cetti's zanger en gekraagde roodstaart hebben minimaal één blijvende enthousiasteling opgeleverd die zelfs al mee is geweest naar het Dutchbirdingweekend op Texel. Dan heb je eer van je werk!

Inventarisaties / tellingen

Op 18 mei hebben we de mensen van de golfbaan Amelisweerd geassisteerd met hun jaarlijkse vogeltelling. Het was een vroege maar leuke ochtend en ook al leverde die geen spetterende soorten op, als we

Middelste bonte specht | Bert Geelmuijden

de mensen van de golfbaan weer enthousiast hebben kunnen maken over de vogels op en rond hun terrein, is dat pure winst. Naar wat ze me vertelden zijn ze buiten de golf-links om leuk bezig met hun gebied geschikt te maken en te houden voor vogels. Dichte struwelen met braamsluiper, bosranden met spotvogel en plasjes met riet en kleine karekiet, je zou er bijna om willen gaan golfen.

Vechtplassen

Coördinatiegroep | De coördinatiegroep bestaat uit Gerhard Overdijkink (voorzitter), Bert van Dillen, Ingrid Kat (penningmeester), Cora Kuiper (secretaris), Richard Pieter-son en Vincent Schieveen. Er werd in 2019 zes keer vergaderd.

Excursies

We hebben 14 vogelexcursies georganiseerd en een lezing. Het gemiddelde aantal deelnemers bij excursies was circa 10, iets minder dan vorig jaar. De sfeer en gezelligheid waren er gelukkig niet minder om. Nieuwkomers blijven welkom! De tijdens auto-excursies gebruikte portofoons doen goede diensten. Een overzicht van de excursies:

Zondag 20 januari: Eemmeer, Bunschoten Spakenburg, Arkemheen o.l.v. Ingrid, Vincent en Cora. Aantal deelnemers: 8; koud, zonnig weer; 41 soorten waaronder koereiger, grote zilverreiger, zwarte zwaan, goudplevier, ransuil, watersnip, waterpieper, middelste zaagbek, grote zaagbek, nonnetje, raaf, goudhaan en ijsvogel.

Vrijdag 8 februari: avondexcursie Bosuilen in Haarzuilens i.s.m. IVN Vecht & Plassenge-

bied. Aantal deelnemers 70, waarvan 25 van de VWU. Na de lezingen naar kasteelpark de Haar gelopen en daar zowel mannetjes als vrouwtjes kunnen horen.

Zondag 10 februari: Noord-Holland (Honds-bossche Zeewering, Balgzand, Wieringen) o.l.v. Bert; 8 deelnemers; 70 soorten, waaronder een meenatortel (Oosterse tortel), zeekoet, roodkeelduiker, pestvogels, sperwer, kluut, middelste zaagbek, veel grote zaagbekken, rosse grutto's en 'gewone' grutto's, zilverplevier, kanoet, dwerg- en toendrarietgans, kleine rietgans, rotgans en slechtvalk.

Zondag 24 maart: auto-excursie Arkemheen en Nijkerk o.l.v. René de Waal; aantal deelnemers 7; 35 soorten waaronder havik, zwarte ibis, lepelaar, bergeend, slobbeend, winter-taling, lepelaar, bontbekplevier, blauwborst, kempiaan, grutto, veldleeuwerik.

Zondag 7 april: Nationaal Landschap Winterswijk o.l.v. Richard; 12 deelnemers; goede weer. Leuke soorten gezien waaronder middelste bonte specht, grote gele kwikstaart, taigaboomkruiper, matkop, appelvink, grote lijster, oehoe, boompieper, vuurgoudhaantje, blauwborst, goudvink, holenduif, zwartkop.

Zondag 12 mei: Texel o.l.v. Bert; 10 deelnemers; goede weersomstandigheden; 97 soorten waaronder kluut, steenloper, gekraagde roodstaart, morinelplevier, dwergstern, baardman, groenpootruiter.

Zondag 26 mei: Groene Jonker, Ruygeborg, Kockengen o.l.v. van Gerhard. Aantal deelnemers: 8; weer: bewolkt; 55 soorten waaronder in de Groene Jonker: grutto, tureluur, blauwborst, zwartkopmeeuw, bergeend met jongen, zomertaling, tafeleend, sprinkhaanzanger, bosrietzanger, krakeend, slobbeend, smient, manke krombekstrandloper, kleine

Grote lijster | René de Waal

plevier, bontbekplevier. En in Ruygeborg: torenvalk (bij nestkast), bruine kiekendief, purperreiger, lepelaar. In Polderreservaat Kockengen de zwarte stern op hun vlotjes.

Zondag 23 juni: Kampina/Oisterwijkse Venen en Logtse Banen o.l.v. Bert; 8 deelnemers; schitterende wandeling; warm. Veel leuke soorten waaronder paartje wielewaal, diverse libellen, witgat, slechtvalk, roodborsttapuit, grote bonte specht, veld- en boomleeuwerik, gekraagde roodstaart, grote lijster, matkop, geelgors, koekoek, spotvogel, boompieper.

Zondag 1 september: Zuid-Hollandse- en Zeeuwse eilanden o.l.v. Bert; 6 deelnemers. Tholen: Op zoek naar de strandplevier maar die helaas niet gezien. In de Noordpolder van Ossendrecht wel twee porseleinhoentjes, één mooi kleinst waterhoen en watersnippen. In Meliskerke een prachtige zomerkleed kleine klapekster. Noorderkroon: krombekstrandloper, regenwulp. Onderweg: kleine zilverreigers, veel meeuwen, purperreiger. Stellendam: visarend, veel steltlopers.

Zondag 22 september: trekten Fort Maarsseveen o.l.v. Richard en Vincent. Aantal deel-

nemers 9. Waarnemingen onder andere: grote zilverreiger (25), Kievit (125), kokmeeuw (213), gaai (20), kauw (65), boerenzwaluw (76), spreeuw (312), graspieper (165), boomvalk (1), slechtvalk (2) (zie www.trektellen.nl)

Zondag 13 oktober: IJmuiden Zuidpier o.l.v. Richard. Deelnemers: 13. Waargenomen o.a. kleine rietgans, zilverplevier, drieteenstrandloper, steenloper, bonte strandloper, rosse grutto, paarse strandloper, jan-van-gent, kleine mantelmeeuw, kokmeeuw, stormmeeuw, zilvermeeuw, grote stern, roodkeelduiker, torenvalk, aalscholver, grijze zeehond, bruinvis.

Zondag 17 november: Kop van Noord Holland o.l.v. Bert. Deelnemers: 11. Totaal 73 soorten w.o. patrijs (3 stuks), zwarte ruiter (20 stuks), bonte strandloper, pijlstaart, wintertaling, nonnetje, goudplevier, bergeend, krooneend, kanoet, kluut, lepelaar, ijseend (2), top-per (7), slechtvalk (2), grote gele kwik, graspieper, veldleeuwerik, groenling, zilverplevier, baardmannetje, dwergmeeuw en zeezoet.

Zondag 15 december: Flevopolder o.l.v. Richard. Deelnemers: 12; 40 soorten waaronder meerdere zeearenden, blauwe kiekendief, smelleken, baardmannetje, slechtvalk,

ruigpootbuiser, grote zaagbek (overvliegend), pijlstaart en wilde zwaan.

Lezingen / cursussen

Woensdag 13 november: **lezing Steltlopers in Nederland** door Bert van Dillen. De 42 aanwezigen hebben genoten van de lezing over de wonderlijke wereld van de steltlopers. Naast hun reislustige gedrag passeerden ook gedrag, levenswijze, uiterlijke kenmerken en voorkomen de revue. Een geslaagde avond die voor herhaling vatbaar is.

Inventarisaties/tellingen

Jack Folkers, Daan van Werven, Gerhard Overdijk, Vincent Schieveen en Cora Kuiper inventariseerden **broedvogels in de Bethunepolder** met de BMP-A methode van SOVON. Richard Pieterse hield een oogje op de **kerkuilen in de regio Maarsse**. In 2019 zijn er in de regio Maarsse op drie locaties kerkuilenkasten geplaatst. Een van de nieuwe locaties is al verkend door een kerkuil. Er zijn op twee plaatsen jongen geringd door Henk Lichtenbelt: een nest in Bethunepolder met drie jongen en een in de Molenpolder met vier jongen. Er is nog een tweede nest op een nieuwe locatie in de Bethunepolder met minimaal drie jonge uilen gevonden. Daarnaast zijn er op twee andere locaties broedverdachte uilen waargenomen in de voormalige gemeente Maarsse. Kortom onze inspanningen werpen duidelijk vruchten af! In juli zijn ook de **nesten van de boerenzwaluwen** geïnventariseerd o.a. in de stallen van de twee agrariërs in de Bethunepolder: Hans de Groot en Willem van der Linden. De resultaten waren beter dan vorig jaar.

Sinds 6 oktober 2018 is de **Trektelpost Fort**

Maarsseveen nieuw leven ingeblazen (niet vrij toegankelijk). Trektellen is het systematisch tellen van voorbijtrekkende vogels vanaf een vast punt. Het vindt in Nederland al vele tientallen jaren plaats. Jack Folkers en Vincent Schieveen waren daar op zaterdag- of zondagochtend te vinden en voerden hun waarnemingen in op www.trektellen.nl.

Ook dit jaar was de **medewerking van agrariërs en landeigenaren in de polder** (Bart van der Linden, Willem & Gerdien van der Linden, Hans de Groot, Staatsbosbeheer en Waternet) weer van onschatbare waarde. Wij willen deze mensen en organisaties dan ook hartelijk bedanken.

Overige activiteiten

Wildbeheer (jacht) in de Bethunepolder: nadat er eind 2017 en begin 2018 diverse bijeenkomsten zijn geweest met juristen van de Vogelwacht Utrecht en Vogelbescherming kunnen we terugkijken op een rustig jaar met nauwelijks geluiden van jachtgeweren.

Nestkasten: In de Bethunepolder en in park Vechtestein onderhouden de vogeltellers een aantal nestkasten voor o.a. voor bosuil, steenuil, kerkuil, pimpelmees, koolmees, roodborst en gekraagde roodstaart.

Bij de ijsvogelwand bij Fort Maarsseveen hebben het eerste jaar al ijsvogels gebroed. Het is onbekend hoeveel eieren er zijn gelegd en hoeveel er uiteindelijk zijn uitgekomen.

In samenwerking met de gemeente Stichtse Vecht doet de afdeling Vechtplassen een proef om de **eikenprocessierups op een natuurlijke manier te bestrijden**. De gemeente heeft nestkasten aangeschaft en opgehangen en wij zorgen voor onderhoud en monitoring.

Roodborst | Toon Vernooij